

Sygn. akt III RC 127/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim - Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym: Przewodniczący: Sędzia Robert Kłosowski

Protokolant: st. sekret sądowy Joanna Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2023 roku w Lidzbarku Warmińskim

na rozprawie sprawy z powództwa małoletnich A. M. (1) i M. M. (1) reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową E. M. (1)

przeciwko K. M. (1)

o podwyższenie alimentów na małoletnich

orzeka

I. oddala powództwo,

II. odstępuje od obciążania powodów kosztami procesu na rzecz pozwanego,

/ **Sędzia Robert Kłosowski** /

Sygn. akt III RC 127/22

UZASADNIENIE

Małoletni powodowie A. M. (1) i M. M. (1) reprezentowani przez przedstawicielkę ustawową E. M. (1) wnieśli przeciwko pozwanemu K. M. (1) pozew o podwyższenie alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 14 października 2019 r. w sprawie o sygn. akt VI RC 942/19 z kwoty po 250 złotych miesięcznie do kwoty 1000 złotych miesięcznie na rzecz małoletniego M. M. (1) i z kwoty 250 złotych do kwoty 1200 złotych miesięcznie na rzecz małoletniej A. M. (1), płatnych do rąk przedstawicielki ustawowej małoletnich powodów, z góry do 15-ego dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek rat.

W uzasadnieniu E. M. (1) wskazała, iż przyczyną wniesionego pozwu jest niewywiązywanie się przez pozwanego z podpisanego porozumienia z dnia 1 lipca 2019 r. o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej, kontaktach z małoletnimi dziećmi oraz o alimentach. Ojciec małoletnich od dnia podpisania porozumienia nie pokrywa połowy kosztów utrzymania dzieci, nie dokłada się do wyprawki szkolnej oraz nie zwraca połowy kosztów za obiady szkolne, opłat za komitet rodzicielski, opłat za ubezpieczenia. Matka małoletnich wskazała również, że sama utrzymuje się z prowadzenia gospodarstwa rolnego i posiada 20 kóz dojnych. Z pozyskanego mleka produkuje sery kozie. Jej dochód miesięczny wynosi około 2000 złotych.

Pozwany K. M. (1) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu odpowiedzi wskazał, że sprawuje z byłą żoną naprzemienną opiekę nad dziećmi w systemie dwutygodniowym i w tym czasie każdy z rodziców ponosi koszty utrzymania dzieci. Oprócz tego płaci zasądzone wcześniej alimenty, a nadto kupuje dzieciom odzież, obuwie, zabiera je na wspólne wycieczki etc. W ocenie pozwanego

nie można również abstrahować od tego, iż matka małoletnich w całości dysponuje świadczeniem 500+, które otrzymuje na córkę i syna. Jakkolwiek świadczenie wychowawcze nie wpływa na zakres obowiązku alimentacyjnego rodzica to nie ulega wątpliwości, że powinno być przeznaczane na zaspokajanie potrzeb dziecka. Inaczej byłoby „czystym zyskiem” rodzica pobierającego takie świadczenie. Winno być więc ono przeznaczane chociażby na koszty nauki małoletnich. W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, iż oprócz płacenia alimentów, bieżącego utrzymywania dzieci w ramach pieczy naprzemiennnej poniósł dodatkowe wydatki m.in. na : zorganizowanie M. M. (1) rodzinnego spotkania z okazji pierwszej komunii; uczestniczył w wydatkach na zakup sukienki, obuwia i opłat związanych z balem córki A. z okazji ukończenia 8 klasy; wyjeżdżał z dziećmi w okresie wakacji lub ferii szkolnych, opłacał wycieczki szkolne i dawał dzieciom dodatkowe kieszonkowe na wyjazdy; opłacał córce A. M. (1) bilety do szkoły do D., opłacał abonament za telefon syna M. M. (1) itp. (k. 22).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletni M. M. (1) ur. (...) w O. i A. M. (2) ur. (...) w O. są dziećmi pochodzącymi ze związku małżeńskiego E. M. (2) i K. M. (2).

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 14 października 2019 r. w sprawie o sygn. akt VI RC 942/19 rozwiązano przez rozwód małżeństwo rodziców małoletnich powodów, zaś wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi powierzono obojgu rodzicom ustalając miejsce zamieszkania małoletnich przy matce. We wskazanym wyroku zobowiązano jednocześnie pozwanego do uiszczenia alimentów w kwocie po 250 złotych miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich. Jeszcze przed wszczęciem postępowania w sprawie o rozwód rodzice małoletnich zawarli porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej, kontaktach z małoletnimi dziećmi oraz o alimentach. W ramach wskazanego porozumienia wymienieni określili m.in. wysokość alimentów płatnych od pozwanego na rzecz dzieci (§3 porozumienia) oraz wskazali, że rodzice będą po połowie pokrywać koszty zakupu podstawowych i niezbędnych dla dzieci podręczników, przyborów szkolnych i akcesoriów edukacyjnych. Nadto strony umowy uzgodniły, iż będą po połowie finansować udział dzieci w kursach językowych i wycieczkach szkolnych (§4 ust. 6-7).

(dowód: okoliczność bezsporna, wyrok SO 31 akt VI RC 942/19, porozumiecie k. 4-6)

W czasie orzekania po raz ostatni o wysokości obowiązku alimentacyjnego powodów, tj. w październiku 2019 r. małoletnia A. M. (2) miała 12 lat i chodziła do V klasy szkoły podstawowej w L.. Nie chodziła na żadne dodatkowe, płatne zajęcia pozalekcyjne. Była zdrowa. Małoletni M. M. (1) miał wówczas prawie 8 lat II szkoły podstawowej w L.. Również nie uczęszczał na żadne dodatkowe, płatne zajęcia poza szkolne. We wskazanym okresie małoletni chorował, potrzebował zabiegów inhalacyjnych i leków, których koszt wynosił ok. 80 złotych miesięcznie. Małoletni zamieszkiwali wraz z matką na stacji w Dobrym Miesieciu. Przebywali tam od niedzieli wieczorem do czwartku każdego tygodnia pod opieką matki, zaś w czwartek po zakończonych zajęciach szkolnych wracali do ojca i przebywając pod jego pieczą do niedzieli wieczorem. Dzieci miały zgromadzone ubrania, obuwie u jednego jak i drugiego rodzica. Małoletni zawożeni byli do szkoły przez rodziców. Matka małoletnich w okresie orzekania rozwodu była bezrobotna, pozostawała na utrzymaniu swojego partnera, który prowadził gospodarstwo rolne o pow. 32 ha. Koszt wynajmu stacji wraz ze wszystkimi opłatami wynosił około 2200 złotych. Z kolei ojciec małoletnich w 2019 r. zamieszkiwał w G. gdzie prowadził gospodarstwo o powierzchni 16 ha. W gospodarstwie tym hodował krowy w ilości około 20 sztuk. Jego dochód wynosił około 3000 złotych miesięcznie.

(dowód: wywiad kuratora k. 23-25 akt VI RC 942/19, zeznania stron k. 31-33)

Obecnie małoletnia A. M. (2) ma 15 lat i uczęszcza do I klasy technikum w D.. Do szkoły dojeżdża autobusem. Koszty dojazdu ponoszą rodzice w zależności od tego, czy małoletnia pozostaje odpowiednio u ojca lub matki. Jest zdrowa i nie uczęszcza na żadne dodatkowe płatne zajęcia pozaszkolne. Małoletni M. ma obecnie prawie 11 lat i chodzi do V szkoły podstawowej w L.. Jest obecnie zdrowy. Rodzice obecnie realizują opiekę nad dziećmi na zasadach pieczy naprzemiennnej. Małoletni pozostają tydzień u matki, a następny tydzień u ojca i tak dalej naprzemiennie. W trakcie pobytu małoletnich każdy z rodziców ponosi ich koszty utrzymania. Dodatkowo pozwany płaci alimenty zasądzone wcześniej przez Sąd Okręgowy w wyroku rozwodowym. E. M. (1) obecnie mieszka wraz ze swoim partnerem w L. w

należącym do niego domu. Wymieniona wydzierżawiła ziemię i samodzielnie zaczęła prowadzić działalność polegająca na uprawie kukurydzy, hodowli kóz i produkcji serów. Jej roczny dochód z uprawy kukurydzy wynosi około 35 000 złotych, miesięczny dochód z produkcji serów kozich to 2500 złotych. Matka małoletnich prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z partnerem. Pozwany obecnie nadal utrzymuje się z prowadzenia gospodarstwa rolnego o pow. 16 ha i hodowli krów. Jego miesięczny dochód wynosi około 3000 złotych netto.

(dowód: dowód z przesłuchania stron k. 31-33)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie zostały poczynione na podstawie dowodu z przesłuchania stron. W dużej części okoliczności faktyczne sprawy nie były sporne. Sporne były właściwie wyłącznie ustalenia dotyczące ponoszenia kosztów zakupu odzieży przez rodziców, albowiem matka małoletnich podnosiła, że wyłącznie ona dokonuje takich zakupów. Wskazywała m.in., że dzieci każdorazowo wyjeżdżając na tydzień zabierają ze sobą walizkę z ubraniami. Pozwany przeczył tym okolicznością wskazując, iż on też zakupuje dzieciom odzież, mają one także u niego w domu zgromadzone ubrania. Rozstrzygając wskazana kwestię Sąd rozważał przeprowadzenie wysłuchania małoletnich, ale ostatecznie odstąpiono od powyższego zamiaru z uwagi na zgodny wniosek rodziców podkreślających możliwe negatywne następstwa takiej decyzji, niechęć do ustosunkowania się w istniejącym sporze. Ostatecznie Sąd ustalenia w tym zakresie oparł na zeznaniach pozwanego, albowiem przyczynia się on – co nie budzi wątpliwości – do zaspokajania potrzeb małoletnich w szerokim zakresie również poza alimentami, opłacając m.in. koszty dojazdu do szkoły, kieszonkowe, czy też ponosząc koszty zorganizowania przyjęcia z okazji I komunii, balu VIII klas etc.

Oceniając zasadność roszczenia małoletniej powódki Sąd zważył, iż obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie, zgodnie z art. 133 § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (krio) obciążą rodziców tego dziecka. Rodzice dziecka są więc obowiązani wspólnie do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb dziecka.

Zakres świadczeń alimentacyjnych reguluje natomiast z art. 135 § 1 krio zgodnie z którym zakres świadczeń alimentacyjnych zależy z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz z drugiej strony od finansowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Brzmienie art. 135 § 1 krio wskazuje więc, iż każdorazowo zakres świadczeń alimentacyjnych ograniczony jest z jednej strony usprawiedliwionymi potrzebami uprawnionego, a z drugiej strony możliwościami zarobkowymi zobowiązanego. Innymi słowy kwota zasądzonych alimentów nie może przekraczać usprawiedliwionych potrzeb osoby uprawnionej, ani też nie może przekraczać możliwości osób zobowiązanych. Rodzice są więc na równi zobowiązani do ponoszenia kosztów utrzymania swoich dzieci, co nie oznacza, iż wymiar wskazanego obowiązku jest równy. Każdorazowo zależy on od możliwości zarobkowych i majątkowych danego rodzica tzn. w przypadku gdy możliwości zarobkowe danego rodzica są wyższe z uwagi np. na wykształcenie, stan zdrowia etc. zakres obowiązku tego rodzica będzie wyższy niż drugiego rodzica. Dodać również należy, iż wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego może polegać na bieżącym ponoszeniu kosztów jego utrzymania, wnoszeniu osobistych starań w jego utrzymanie i wychowanie lub też przekazywaniu określonej kwoty pieniędzy (alimenty) z których te uzasadnione wydatki są ponoszone.

W tym miejscu odnosząc się również do argumentów zgłaszanych w trakcie prowadzonego postępowania przez strony wskazać należy, iż z mocy art. 135 § 3 krio na zakres świadczeń alimentacyjnych nie wpływają :

- świadczenia z pomocy społecznej lub funduszu alimentacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- świadczenia, wydatki i inne środki finansowe związane z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej,

- świadczenie wychowawcze, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tzw. 500+)

- świadczenia rodzinne, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm).

Oznacza to więc, iż Sąd określając wysokość alimentów nie bierze pod uwagę uzyskiwanych świadczeń z pomocy społecznej, jak również świadczeń wychowawczych tzw. programu 500+, czy też świadczenia w kwocie 300 złotych związanego z rozpoczęciem roku szkolnego. Inną sprawą jest natomiast to w jakim zakresie i do którego rodzica świadczenia te powinny być kierowane, zwłaszcza w przypadku sprawowania pieczy naprzemiennnej. Zgodnie z ustawą z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.) świadczenie wychowawcze jest przyznawane jednemu z rodziców dziecka w wysokości 500 złotych. Ta ogólna reguła obowiązuje też w przypadku rodziców rozwiedzionych lub żyjących w rozłączeniu, ale z jednym wyjątkiem wskazanym w art. 5 ust. 2a wskazanej ustawy. Jeżeli bowiem dziecko znajduje się pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców - sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach - wtedy każdemu z nich przysługuje połowa świadczenia, czyli 250 złotych. Przedmiotem rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych jest kwestia, czy opieka naprzemienna musi wynikać z orzeczenia sądu, czy też może być brana pod uwagę jako okoliczność faktyczna przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu świadczenia. Nie rozstrzygając tego zagadnienia w tym miejscu wskazać jedynie należy, iż w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie intencją ustawodawcy było aby świadczenia te były przekazywane obojgu rodzicom świadczącym pieczę naprzemienną.

Na koniec tej części rozważań wskazać również należy, iż zgodnie natomiast z art. 138 krio można żądać zmiany wysokości zasądzonych alimentów w przypadku zmiany stosunków między stronami. Zatem podstawą powództwa określonego w art. 138 krio może być tylko taka zmiana stosunków, która nastąpiła nie wcześniej niż po wydaniu wyroku zasądzającego po raz ostatni alimenty i jest na tyle istotna, że wpływa na wysokość zasądzonych alimentów. Przez zmianę stosunków rozumieć należy zmianę sytuacji osobistej, rodzinnej, majątkowej każdej ze stron. Do zmiany sytuacji majątkowej dochodzi w szczególności w przypadku zmiany dochodów stron, przesunięć w ich majątku; zwiększenia się bądź zmniejszenia koniecznych wydatków i kosztów utrzymania; uzyskania nowych możliwości zarobkowania bądź też w przypadku utraty dotychczasowych. Zmiana sytuacji osobistej i rodzinnej będzie miała miejsce w szczególności w przypadku zmiany stanu zdrowia stron wpływającego na ich możliwości zarobkowe lub też powodująca nowe wydatki, jak również w przypadku zwiększenia się bądź zmniejszenia liczby osób pozostających na ich utrzymaniu. Sąd bada przy tym zawsze, czy przedstawione powyżej procesy zaszły po stronie zarówno zobowiązanego jak i uprawnionego.

Dokonując analizy ustalonego w niniejszej sprawie stanu faktycznego z uwzględnieniem powyższych wskazań stwierdzić należy, iż w ocenie Sądu w czasie od wyroku rozwodowego w sprawie VI RC 942/19 określającego po raz ostatni wysokość obowiązku alimentacyjnego pozwanego K. M. (1) doszło do zmian wzajemnych stosunków, która nie uzasadniają jednak uwzględnienia powództwa i podwyższenia alimentów zasądzonych od pozwanego na rzecz jego małoletnich dzieci.

Zdaniem Sądu wraz z wiekiem wzrosły usprawiedliwione potrzeby małoletnich. Zarówno A. M. (2) jak i M. M. (1) znajdują się w okresie szybkiego wzrostu oraz rozwoju, co sprawia, że ich dotychczasowe potrzeby w zakresie np. wyżywienia, środków czystości, zakupu ubrań, czy też zakupu kosmetyków rosną, jak również pojawiają się nowe potrzeby, wcześniej nieistniejące, które również wymagają zaspokojenia. Te nowe potrzeby związane są z etapem dojrzwania małoletnich ich dalszą edukacją, rozwojem posiadanych umiejętności i zainteresowań, tak aby w sposób możliwie pełny, poprzez zdobycie odpowiednich kwalifikacji i rozwój zdolności interpersonalnych przygotować się do życia w społeczeństwie.

Oceniając z kolei aktualne możliwości zarobkowe rodziców małoletnich powodów oraz ich sytuację materialną stwierdzić należy, iż w ocenie Sądu, zasadniczej zmianie uległa sytuacja matki małoletnich E. M. (2). W okresie orzekania rozwodu była ona bowiem osobą bezrobotną, pozostającą na wyłącznym utrzymaniu swojego partnera.

Dodatkowo wraz z dziećmi wynajmowała stancje, a koszt wszystkich opłat wraz z najmem wynosił około 2200 złotych miesięcznie. Obecnie matka małoletnich utrzymuje się z działalności rolniczej polegającej na uprawie ziemi i produkcji serów. Jej łączny dochód miesięczny wynosi obecnie ponad 5000 złotych. Nadto nie ponosi już obecnie tak dużych kosztów utrzymania mieszkania, albowiem zamieszkała obecnie z partnerem i prowadzi z nim wspólne gospodarstwo domowe. Sytuacja materialna oraz możliwości zarobkowe pozwanego pozostały zaś na zbliżonym poziomie do tych z 2019 r.

Kolejną istotną zmianą jaka zaszła od wyroku określającego obowiązek alimentacyjny jest zmiana w zakresie realizowania obowiązku alimentacyjnego przez rodziców poprzez bieżące ponoszenie kosztów utrzymania. We wcześniejszym okresie małoletni przez okres 4 dni w tygodniu przebywali pod pieczę matki, która ponosiła wówczas koszty ich utrzymania, zaś przez okres 3 dni pod pieczę ojca. Obecnie realizowana jest piecza naprzemienna. Małoletni pozostają przez tydzień pod pieczę matki, która ponosi koszty ich utrzymania, a następnie przez kolejny tydzień pod pieczę ojca, który również ponosi koszty ich utrzymania. Koszty dodatkowe, niezwiązane bezpośrednio z pieczę naprzemienną realizowaną przez rodziców, jak zakup podręczników, opłaty za komitet rodzicielski, czy też koszty przyjęcia komunijnego etc. ponoszone są przez rodziców indywidualnie, przy czym nie są oni w tym zakresie zgodni. W szczególności matka małoletnich domaga się zwrotu połowy wydatkowanych na podręczniki środków za bieżący rok, co wcześniej czynił pozwany. Pozwany odmawia wskazując, iż przez okres wakacji płacił alimenty, a dzieci były przez cały ten okres pod jego pieczę. Nadto, w ocenie pozwanego, wydatki te winny być pokryte np. ze świadczenia „dobry start” którym na dzieci dysponuje matka małoletnich. W ostatnim roku szkolnym koszt zakupu podręczników dla małoletniej A. wyniósł 600 złotych. Małoletni M. podręczniki otrzymał ze szkoły. Zakupiono jedynie podręcznik do języka niemieckiego za kwotę 120 złotych.

W rezultacie uwzględniając wszystkie wskazane powyżej okoliczności Sąd uznał, iż brak jest podstaw do uwzględnienia powództwa i podwyższenia zasądzonych dotychczas od pozwanego alimentów. Zmiany związane z wzrostem uzasadnionych potrzeb małoletnich oraz spadkiem siły nabywczej pieniądza od 2019 r. zostały zbilansowane z naddatkiem innymi zmianami związanymi z zakresem ponoszenia kosztów utrzymania małoletnich przez ojca w ramach pieczy naprzemienną oraz zdecydowaną poprawą możliwości zarobkowych matki małoletnich. Pozwany K. M. (1) obecnie w zdecydowanie większym zakresie niż poprzednio realizuje swój obowiązek alimentacyjny ponosząc koszty utrzymania małoletnich w związku ze sprawowaną pieczę naprzemienną. Ponosił koszty utrzymania dzieci również w okresie wakacyjnym. Jego sytuacja materialna, uzyskiwany dochód i posiadany majątek jest obecnie zbliżona do sytuacji matki małoletnich. Nie istnieje zatem dysproporcja w tym zakresie, jaka miała miejsce w 2019 r., kiedy to sytuacja matki małoletnich była zdecydowanie gorsza. Nie osiągała ona bowiem żadnego dochodu i ponosiła wysokie koszty wynajmu lokalu mieszkalnego etc. Istniały wówczas zatem pełne podstawy do obciążenia pozwanego świadczeniem finansowym na rzecz matki z przeznaczeniem na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, z uwagi na lepszą sytuację pozwanego. Zdaniem Sądu obecnie jednak sytuacja jest zupełnie inna i wobec opisanych zmian brak jest podstaw do podwyższenia alimentów.

Biorąc więc pod uwagę całokształt powyższych okoliczności Sąd orzekł więc jak w pkt I wyroku oddalając powództwo całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc.

/SSR Robert Kłosowski/